

Quan els «caïdos» podien més que els sants

En el marc de l'estreta convivència entre l'Estat i l'Església catòlica durant la dictadura franquista, Girona va protagonitzar un dels episodis més vergonyosos de submissió de l'estament eclesiàstic a les exigències de l'autoritat governativa.

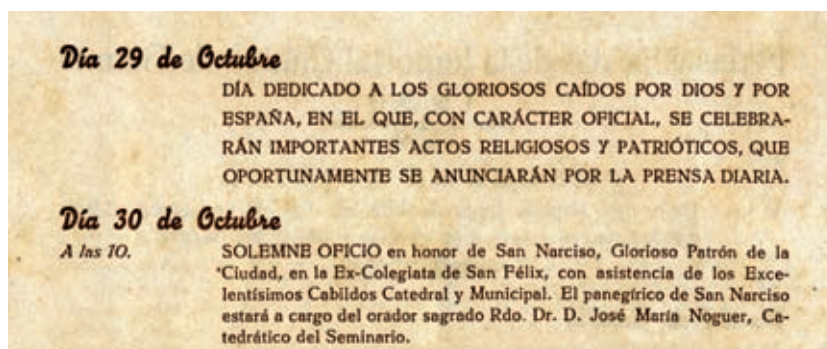
El cas és que l'any 1939, set mesos després de l'acabament de la Guerra Civil, la festa religiosa de Sant Narcís, patró de la ciutat, no es va poder celebrar en la data tradicional del 29 d'octubre, i els màxims responsables de l'Església local, del bisbe i el capítol catedralici per avall, es van avenir a traslladar-la al dia següent, 30 d'octubre.

El règim havia establert que el dia 29, aniversari de la fundació de la Falange, havia de ser declarat a tot l'Estat *Día de los Caídos por Dios y por España*, i això impedia la possibilitat de celebrar, en aquella jornada, qualsevol acte que no fos en honor dels «*sacrificados por la tiranía roja*». Totes les festes, incloses les religioses, eren prohibides. Per això, el programa oficial de les Fires i Festes de Sant Narcís, inaugurades com sempre la tarda del 28 d'octubre, s'interrompia bruscament el dia 29 amb una insòlita nota segons la qual la jornada seria destinada a «*celebrar importantes actos religiosos y patrióticos*», com ara un solemne ofici funeral, una parada militar i la concentració de totes les autoritats i estaments provincials i locals. La secular missa de pontifical en honor del patró, celebrada cada any pel bisbe a la col·legiata de Sant Feliu, s'anunciava sense més explicació per al dia 30, juntament amb tots els actes populars i festius tradicionalment lligats al dia del sant.

Això condemnava la ciutat a prescindir durant molts anys de la data central de la seva Festa Major, i a introduir una estranya jornada de dol enmig de l'ambient festiu de les Fires. Afortunadament, va prevaldre el sentit comú: després de múltiples gestions, que van durar quasi un any, el Ministerio de Gobernación, amb data 14 d'octubre de 1940, va dictar un decret que, excepcionalment, concedia a Girona la facultat de traslladar el *Día de los Caídos* al

>> Portada del Programa Oficial de Festes de 1939.

>> Pàgina 2 del mateix programa.

5 de novembre, dia en què, des de feia més d'un segle, s'organitzava una Funció Cívico-Religiosa en memòria dels defensors de la ciutat morts durant els setges napoleònics de 1808 i 1809. A ells, però, s'hi van haver d'afegir, durant tota la dictadura, «*los Caídos por Dios y por España en la Guerra de Liberación*». Repassar les cròniques d'aquella cerimònia, celebrada també a l'església de Sant Feliu, permet descobrir el sentit d'aquell acte patriòtic. Acabada la missa funeral, pujava a la trona un «*orador sagrado*» abillat amb guants negres i embolicat en un manteu, capa llarga també negra, i es dedicava durant tres quarts d'hora a intentar lligar, amb gestos i mots grandiloqüents, la gesta dels gironins vençuts amb la dels espanyols vencedors. Un espectacle al·lucinant.

El 29 d'octubre de 1939, Girona no va poder celebrar la festa de Sant Narcís perquè era el «Día de los Caídos por Dios y por España»

1958: una altra col·lisió

Amb l'única excepció —consentida— de Girona, la Falange va continuar celebrant el 29 d'octubre, a tot l'Estat, el Dia dels Caiguts del seu bàndol. I com que el rotatiu *Los Sitios* era oficialment el «*Diario de F.E.T y de las JONS*» i, segons una cançó de Lluís Taberner, era un diari «gairebé escrit a Madrid», les seves pàgines s'omplien aquell dia amb els articles necrològics i ditiràmics signats pels jerarques del Règim i distribuïts a tota la premsa del país directament des de la capital.

Arribats al 29 d'octubre de 1958, vint-i-cinquè aniversari de la fundació de la Falange, els periodistes gironins es van trobar amb un conflicte d'interessos que havia d'acabar en una grotesca col·lisió. El dia abans a la tarda, mentre les campanes dels temples gironins efectuaven el «*Repique general*» que anunciava l'inici oficial de les Fires, els cardenals de l'Església catòlica reunits a Roma elegien el successor de Pius XII, el papa —i avui sant— Joan XXIII. La notícia, com era obvi, havia de sortir destacadament a la primera pàgina. El diari, però, no volia —o no podia— renunciar a la seva efemèride. La solució d'un dilema que per a ells devia ser tan greu va ser maquetar una portada amb una combinació maldestra, digna de passar a l'antologia dels pitjors disbarats periodístics. La capçalera del diari va quedar relegada al lloc més inhòspit: a baix de tot, a la part inferior esquerra. Pel que fa a la resta, la imatge que reproduïm val més que mil paraules. Podem dir només que el lector apresat que va consultar el diari aquell matí, en conjugar el titular de dalt de tot amb la gran fotografia col·locada sota seu, va poder creure, per un moment, que els purpurats de Roma havien elegit com a nou Pontífex José Antonio Primo de Rivera.

>> Primera pàgina del diari Los Sitios del 29 d'octubre de 1958.

L'any 1958 van coincidir en el diari l'elecció de **Joan XXIII** i el 25è aniversari de la Falange